

onderwerp Werkprotocol Sterrencollege te Haarlem
ons kenmerk 17.
behandeld door T. Ursinus
Hilversum 8 februari 2017

Aanleiding

Voor de planlocatie aan de Verspronckweg 150 en de drie aangrenzende woningen aan de Brakenburghstraat nummers 2, 4 en 6 te Haarlem, worden ruimtelijke plannen voorbereid. Het voornemen is om het voormalige Sterrencollege te herontwikkelen. De drie aangrenzende woningen zullen worden gesloopt om ruimte te kunnen maken voor de herontwikkeling. Voor de ruimtelijke plannen is door bureau Els & Linde onderzocht wat de effecten zijn van de ruimtelijke plannen op beschermde soorten. Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat in het voormalige schoolgebouw één zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) aanwezig zijn. Daarnaast zijn in het voormalige schoolgebouw zes nestplekken voor de gierzwaluw (*Apus apus*) aanwezig. Om zorg te dragen voor een juiste uitvoering is geadviseerd te werken met een Ecologisch werkprotocol en de planning af te stemmen op een juiste mitigatie.

In dit Ecologisch werkprotocol wordt de werkwijze beschreven die moet worden gevolgd om schade aan de natuurwaarden te voorkomen. Tevens beschrijft dit protocol de volgorde van werken en de wijze van uitvoering van de werkzaamheden. Deze aanwijzingen zijn dwingend.

Leeswijzer

In eerste instantie worden de algemene maatregelen en voorschriften benoemd. Daarna wordt kort ingegaan op de voorwaarden rondom de gewone dwergvleermuis, tijdsplanning, uitvoering en permanente maatregelen.

Algemene maatregelen en voorschriften

1. Het Ecologisch werkprotocol, de verkregen ontheffing en de achterliggende onderzoeken, moeten altijd op het werk aanwezig zijn en aan het bevoegd gezag getoond kunnen worden.
2. Voor de werkzaamheden wordt een logboek bijgehouden dat eveneens op verzoek aan het bevoegd gezag kan worden getoond.
3. De uitvoerder is verantwoordelijk voor het correct uitvoeren van de voorschriften uit

het Ecologisch werkprotocol.

4. Het zorgbeginsel uit de Wet natuurbescherming dient in acht te worden genomen.
5. Tijdens de werkzaamheden worden door een ecooloog van bureau Els & Linde onverwachte inspecties uitgevoerd. De resultaten van de inspecties worden opgenomen in het logboek.
6. Voor afwijkingen van het Ecologisch werkprotocol c.q. niet te verwachten gebeurtenissen, dient direct contact te worden opgenomen met de ecooloog mw. T. Ursinus (0612200785) of dhr. P.J.H. van der Linden (0627564247). De ecooloog kan een werk schriftelijk 'vrijgeven'. Dit document wordt toegevoegd aan de documenten die bij het project horen en overhandigd aan de opdrachtgever. Ook wordt de opdrachtgever onmiddellijk geïnformeerd over wijzigingen en calamiteiten.

Voorwaarden gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is een vleermuissoort die in gebouwen haar vaste verblijfplaats heeft. In het voormalige schoolgebouw binnen de planlocatie zijn - door een ecooloog van bureau Els & Linde - één zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Door de herontwikkeling van het schoolgebouw zal de zomerverblijfplaats en de paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mogelijk verdwijnen. Voor de ruimtelijke plannen dienen mitigerende maatregelen te worden genomen om de functionaliteit van de zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis te waarborgen. Compensatie in de vorm van voldoende (geschikte) alternatieve tijdelijke en permanente zomer- en paarverblijfplaatsen is noodzakelijk. Voor de zomerverblijfplaats zijn minimaal vier alternatieve tijdelijke én permanente zomerverblijfplaatsen noodzakelijk. Voor de paarverblijfplaatsen zijn minimaal 8 tijdelijke én permanente paarverblijfplaatsen noodzakelijk.

De kraamtijd van de gewone dwergvleermuis loopt van half mei tot en met half juli. Daarna trekken de vrouwtjes met hun jongen in de richting van de winterverblijven. Van half augustus tot begin oktober paren de gewone dwergvleermuizen. Na de eerste nachtvorst gaan de gewone dwergvleermuizen in winterslaap. Deze drie perioden worden als kwetsbare perioden beschouwd.

De functionaliteit van de verschillende alternatieve (tijdelijke) verblijfplaatsen wisselt sterk met de omstandigheden. In de soortenstandaard van de gewone dwergvleermuis - opgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland – wordt per soort kolonie een gewenningstijd gehanteert:

- Bij een kolonie kleiner dan 10 dieren is de verblijfplaats na drie maanden wachten in de actieve periode functioneel

- Bij een kolonie groter dan 10 dieren is de verblijfplaats na zes maanden wachten in de actieve periode functioneel
- bij een kraamkolonie is de verblijfplaats na drie maanden wachten in de actieve (kraam)periode functioneel
- bij een paarverblijf is de nieuwe verblijfplaats functioneel na zes maanden wachten (dat kan op ieder willekeurig moment)
- bij een winterverblijf geldt conform de soortenstandaard geen gewenningstijd, in de praktijk moet dan de functionaliteit zijn aangetoond.

Voor de 4 alternatieve tijdelijke en permanente zomerverblijfplaatsen is een gewenningstijd van 3 maanden noodzakelijk, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen. De alternatieve zomerverblijfplaatsen dienen vóór april 2017 aanwezig te zijn. Voor de 8 alternatieve tijdelijke en permanente paarverblijfplaatsen is een gewenningstijd van 6 maanden, voorafgaande aan de start van het paarseizoen noodzakelijk. De alternatieve paarverblijfplaatsen dienen vóór 15 februari 2017 aanwezig te zijn.

Voorwaarden gierzwaluw

Binnen de planlocatie wordt uitgegaan van de aanwezigheid van zes nestplaatsen van de gierzwaluw. Als de nestplaatsen van de gierzwaluw door de werkzaamheden verdwijnen, zijn maatregelen in de vorm van het aanbieden van alternatieve nestplekken noodzakelijk. Voor de verloren nestplaatsen dienen 30 (geschikte) alternatieve nestplekken voor de gierzwaluw te worden gecreëerd.

Voorschriften

De voorschriften uit dit hoofdstuk moeten worden uitgevoerd vóórdat de werkzaamheden starten. De volgorde van werken in dit hoofdstuk, zijn dwingend van aard.

1. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt gecontroleerd of alle beschikbare gegevens en actuele onderzoeken aanwezig en up-to-date zijn.
2. De noodzakelijke compensatie die voortvloeit uit de werkzaamheden moeten voorafgaande aan de werkzaamheden zijn gerealiseerd.
3. Bij de planning en het aanbrengen van (tijdelijke) verblijfplaatsen, wordt rekening gehouden met de gewenningstijd van de maatregelen.
4. Voor de (tijdelijke) zomerverblijfplaatsen dient een gewenningstijd van drie maanden in acht te worden genomen, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen. Voor de (tijdelijke) paarverblijfplaatsen dient een gewenningstijd van zes maanden in acht te worden genomen, voorafgaande aan de start van het paarseizoen.

Tijdsplanning en uitvoering

1. In de periode 1 april 2017 tot en met 15 mei 2017 worden door een ecooloog van bureau Els & Linde twee inventarisaties naar de huismus uitgevoerd. Tijdens de inventarisaties zullen het aantal nestplekken van de huismus binnen de planlocatie worden bepaald. Van het onderzoek naar de huismus zal een Addendum op het Ecologisch werkprotocol en de Ecologische rapportage worden geschreven.
2. Voor de compensatie van de bestaande zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuizen dienen vier tijdelijke zomerkasten te worden opgehangen. Voor de compensatie van de bestaande paarverblijfplaatsen dienen acht tijdelijke paarkasten te worden opgehangen.
3. De tijdelijke zomerkasten dienen vóór april 2017 te hangen. De tijdelijke paarkasten dienen vóór 15 februari 2017 te hangen.
4. De tijdelijke zomer- en paarkasten dienen binnen 200 meter van de oorspronkelijke zomer- en paarverblijfplaatsen te worden geplaatst, juist buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De tijdelijke zomer- en paarkasten moeten op minimaal drie meter hoogte aan een west- of zuidgevel worden gemonteerd. De aanvliegroute naar de zomer- en paarkasten en de in- en uitvliegopeningen, dienen vrij van obstakels te zijn. De zomer- en paarkasten mogen niet worden verlicht c.q. worden verstoord en dienen buiten het bereik van predatoren (roofdieren) te worden opgehangen.
5. Voor de verloren nestplaatsen van de gierzwaluw dienen 30 (geschikte) alternatieve nestplekken voor de gierzwaluw te worden gecreëerd. De alternatieve nestplekken dienen tijdig voor de werkzaamheden en vóór de terugkomst uit het zuiden – in april – beschikbaar te zijn. Dit betekent dat de alternatieve nestplekken voor de gierzwaluw uiterlijk april 2017 functioneel dienen te zijn. De keuze van de alternatieve nestplekken dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de ecooloog. Als de nestplaatsen van de gierzwaluw behouden blijven, zijn geen alternatieve nestplekken noodzakelijk. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden die een effect kunnen hebben op broedende gierzwaluwen, buiten de broedperiode die loopt van half april tot en met half augustus van de gierzwaluw te worden uitgevoerd.
6. Vanaf oktober 2017 kunnen er maatregelen worden genomen om de bestaande zomer- en paarverblijfplaatsen ongeschikt te maken voor vleermuizen. In overleg met de ecooloog worden de zomer- en paarverblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ontoegankelijk gemaakt. Voor de potentiële in- en uitvliegopeningen kan een lap plastic (exclusion flaps) worden gehangen, zodat vleermuizen wel de zomer- en paarverblijfplaatsen kunnen verlaten, maar niet meer kunnen betreden. Aansluitend kan het voormalige schoolgebouw met bouwlampen worden verlicht om bewoning van de zomer- en paarverblijfplaatsen te voorkomen. Van belang is

dat de maatregelen worden uitgevoerd bij gunstige omstandigheden. De maatregelen moeten twee tot drie nachten achtereenvolgend worden uitgevoerd.

7. Vanaf oktober 2017 kunnen er maatregelen worden genomen om de bestaande nestplaatsen van de gierzwaluw in het voormalige schoolgebouw ongeschikt te maken. In overleg met de ecooloog wordt de beste methode bepaald.
8. Vanaf oktober 2017 kunnen er maatregelen worden genomen om het dak van het voormalige schoolgebouw ontoegankelijk te maken voor broedvogels. In overleg met de ecooloog wordt de beste methode bepaald.
9. Kappen van bomen en het rooien van - hoge - struiken wordt buiten de kwetsbare periode en vóór of na de winterperiode uitgevoerd. De kwetsbare periode komt overeen met de broedtijd van vogels en loopt van half maart tot half juli.
10. De werkzaamheden starten vanaf oktober 2017 op voorwaarde dat een ontheffing van de Wet natuurbescherming is verleend. Werkzaamheden waarbij met zekerheid geen effecten worden veroorzaakt op beschermde soorten en waarvoor geen ontheffing noodzakelijk is, kunnen eerder worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden dienen eerst ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de ecooloog.

Permanente maatregelen

1. Het verlies van de bestaande verblijfplaatsen voor vleermuizen dient te worden gecompenseerd met 4 (geschikte) permanente zomerverblijfplaatsen en 8 (geschikte) permanente paarverblijfplaatsen voor vleermuizen.
2. De keuze van de permanente verblijfplaatsen dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de ecooloog. Ook voor de permanente verblijfplaatsen geldt dat deze binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats worden gerealiseerd, op minimaal 3 meter hoogte. De aanvliegroute naar de permanente verblijfplaatsen en de in- en uitvliegopeningen dienen vrij van obstakels te zijn. De permanente verblijfplaatsen mogen niet worden verlicht c.q. worden verstoord en dienen buiten het bereik van predatoren te worden geplaatst.
3. Het verlies van de bestaande nestplaatsen van de gierzwaluw dienen te worden gecompenseerd met 30 (geschikte) permanente nestplekken.
4. De permanente nestplekken voor de gierzwaluw dienen zo dicht mogelijk, binnen 100 á 200 meter bij de oorspronkelijke nestplaatsen te worden gerealiseerd. De nestplekken worden bij voorkeur geclusterd bij elkaar gerealiseerd. De nestplekken dienen een uitvliegruimte te hebben van minimaal 1 meter breed en 3 meter diep, zonder kans op verkeersslachtoffers. De nestplekken mogen niet in de volle zon worden gerealiseerd maar worden bij voorkeur aan de koele, schaduwrijke noord- en oostgevels aangebracht. De aanvliegroute naar de nestplekken en de in- en uitvliegopeningen, dienen vrij van obstakels te zijn. De nestplekken mogen niet worden verlicht c.q. worden verstoord en dienen buiten het bereik van predatoren

(roofdieren) te worden geplaatst.

Zorgbeginsel Wet natuurbescherming

In de nieuwe Wet natuurbescherming is het zorgbeginsel aangescherpt. Bij ruimtelijke plannen dient rekening te worden gehouden met soorten die vallen onder het zorgbeginsel van de Wet natuurbescherming.

1. Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten dienen in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet in een vergelijkbaar geschikt habitat in de omgeving. Hiervoor kan direct contact worden opgenomen met de ecooloog T. Ursinus of P.J.H. van der Linden.
2. Schuil- en overwinteringsplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op overwinterende en of schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.